

Piteå kommun
Utbildningsförvaltningen

Redovisning av kränkande behandling, trakasserier och diskriminering januari - mars 2018

Sammanfattning

Av den fördjupade uppföljningen framgår att det under perioden januari – mars 2018 har rapporterats 43 anmälningar. 3 av anmälningarna kommer från förskolan, 37 stycken kommer från grundskolan och 3 anmälningar kommer från gymnasiet.

Under perioden är det stora skillnader i antalet inkomna anmälningar när det gäller verksamheterna i norra och södra området i kommunen. 82 % av anmälningarna, vilket motsvarar 33 anmälningar, kommer från norra området och 18 % av anmälningarna, vilket motsvarar 7 anmälningar, kommer från södra området. Även inom skolorna inom respektive området är det stora skillnader i antalet anmälningar.

Av uppföljningen framgår att en stor del av kränkningarna sker inom skolans område men inte i klassrummet, exempelvis på skolgården, i matsalen och i elevcaféterior.

Något mycket glädjande är att i 33 av 43 fall fick förskolechef/skolledare kännedom om händelsen inom tre dagar.

Inledning

Syftet med en kontinuerlig uppföljning av anmälningarna är att ge nämnden en fördjupad analys av innehållet i anmälningarna.

Lagstiftning och begrepp

6 kap 10 § skollagen och 2 kap 7 § diskrimineringslagen (2008:567) uppger är personal som får kännedom om att ett barn eller elev anser sig ha blivit utsatt/kan antas ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten skyldig att anmäla detta till förskolechef eller rektor. Förskolechefen eller rektorn är därefter skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen har delegerat till förskolechef eller rektor att skyndsamt utreda och i förekommande fall vidta de åtgärder som krävs för att förhindra kränkande behandling eller trakasserier.

Enligt 6 kap 3 § skollagen är kränkande behandling ett uppträdande som utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen (2008:567) kränker ett barn eller elevs värdighet. Exempel på kränkande behandling är nedsättande tilltal, ryktesspridning, förlöjliganden, fysiskt våld, utfrysning eller hot.

Trakasserier är ett uppträdande som kränker barn eller elevs värdighet och som har samband med diskrimineringsgrunderna. Sexuella trakasserier är ett uppträdande av sexuell natur som kränker någons värdighet. Trakasserier kan barn och elever utsätta varandra för. När personal trakasserar barn och elever är det förbjudet och juridiskt betraktas det som diskriminering.

Diskriminering innebär att ett barn eller en elev missgynnas direkt eller indirekt med koppling till någon av diskrimineringsgrunderna:

- Kön
- Könsoverskridande identitet eller uttryck
- Etnisk tillhörighet
- Religion eller trosuppfattning
- Funktionshinder
- Sexuell läggning
- Ålder

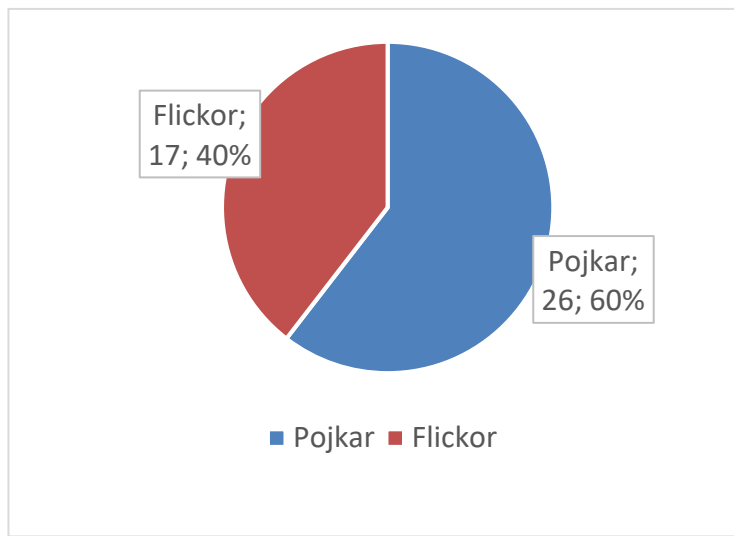
Diskriminering förutsätter att personen som utsätter är i en maktutövande position. Inom skolväsendet kan endast huvudmannen eller personal anses skyldig för diskriminering, barn och elever kan alltså inte diskriminera varandra i juridisk mening.

Inkomna anmälningar januari – mars 2018

Under perioden har det totalt kommit in 43 anmälningar från verksamheten, att jämföra med totalt 64 under hela år 2017. I 26 av fallen (60%) är det pojkar som blivit kränkta och i 17 av fallen (40%) är det flickor som blivit kränkta. I dagsläget går det inte att ta reda på hur fördelningen ser ut när det gäller vilka förövarna är då det inte är något som frågas efter i anmälan.

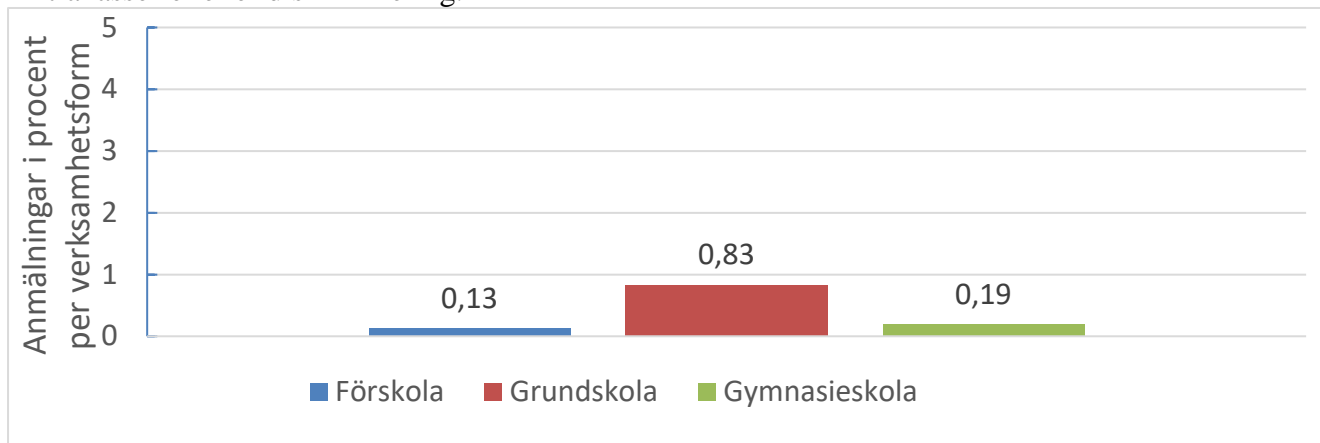
I 42 av fallen är det elev som har kränkt elev, ett fall rör personal som har kränkt ett barn.

Under januari rapporterades 24 anmälningar, i februari 15 stycken i mars 4 stycken. Ett antal av de anmälningar som rapporterades i början av januari rör händelser som inträffat under december 2017.

Av dessa 43 fall gäller 34 ärenden kränkning, 3 anmälningar gäller sexuella trakasserier, 3 gäller trakasserier, 1 fall är en kombination av flera olika, i 1 fall är det inte ifyllt och 1 anmälan gäller diskriminering.

De i särklass flesta anmälningarna kommer från grundskolan som har lämnat in 37 anmälningar. Förskolan och gymnasiet har rapporterat 3 anmälningar var. Samtliga verksamheter hamnar dock under 1 % om man tittar på anmälningar per verksamhetsform. I ungefär 10 fall har det gjorts en felaktig bedömning av vilken typ av händelse det rör sig om, kränkning, trakasserier, sexuella trakasserier eller diskriminering.

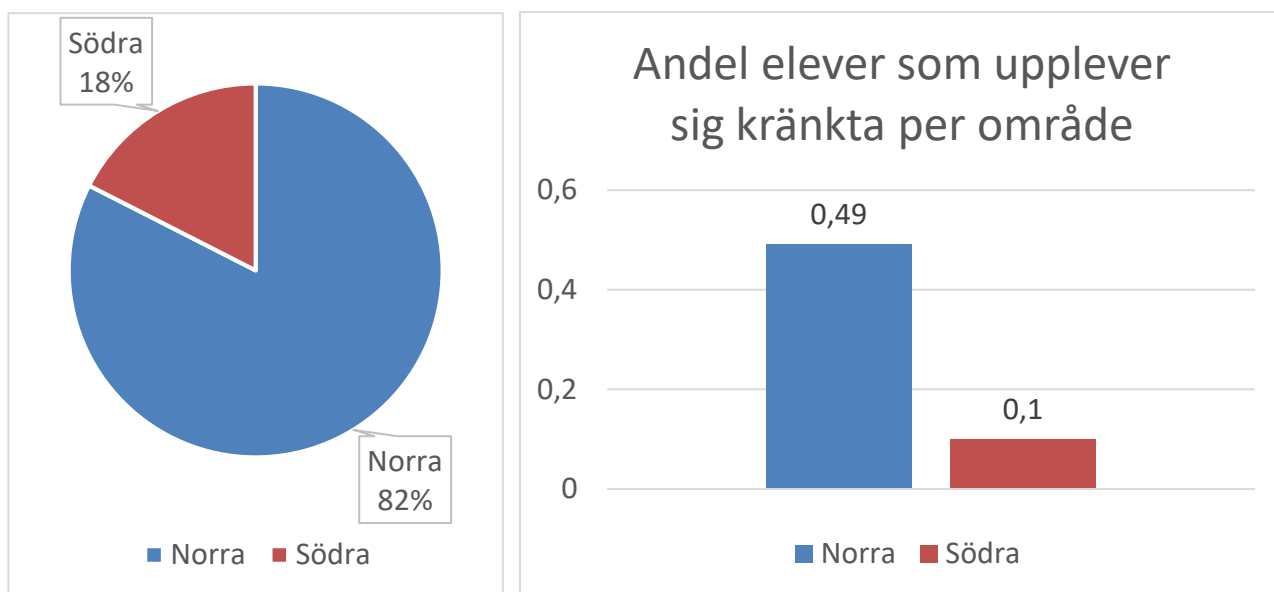

Av inkomna anmälningar framgår att de flesta kränkningarna sker i mellan- och högstadiet. Under perioden har flest kränkningar skett i årskurs 5.

Jämförelse Norra och Södra området

Från norra området, Rosvik, Porsnäs, Backgårds, Solander, Kullen, Björklunda, Christina, Norrmalm, Backen, har det under perioden kommit 33 anmälningar. I norra området finns ca 3 284 barn/elever.

Södra området, Jävre, Hortlax, Norrby, Bergsviken, Pitholm, Munksund, Klubbgårdet, Strömnäs, Sjulnäs, Infjärden, har för samma period rapporterat 7 anmälningar. I södra området är det ca 3 435 barn/elever.

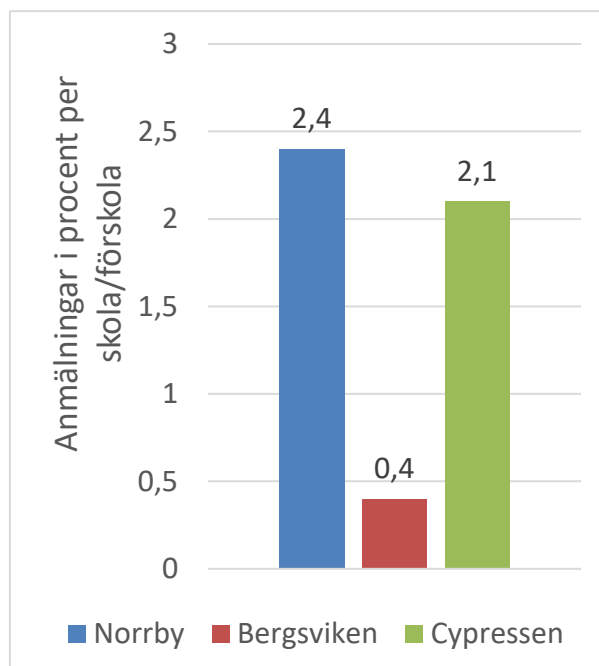
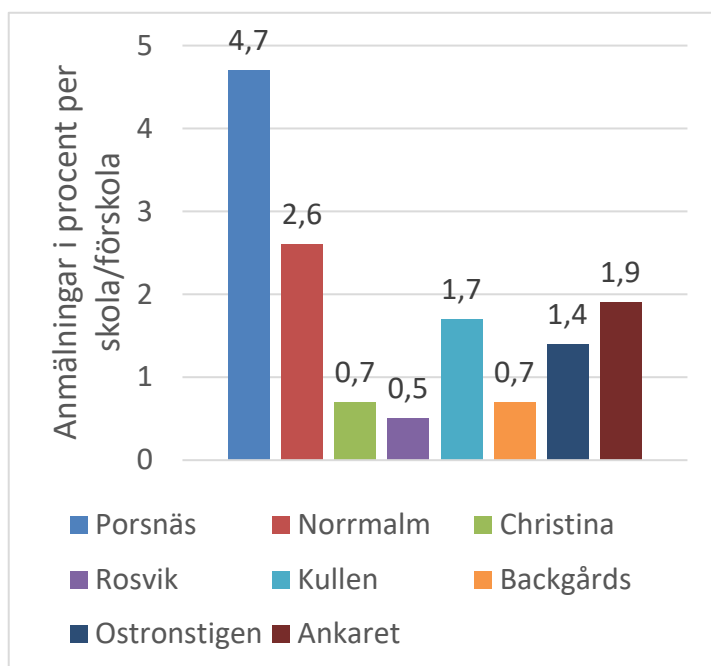
Vad är det som gör att fler kränkningar anmäls från norra området. Är skolledare/förskolechefer bättre på att anmäla, sker färre kränkningar generellt i det området eller är det bara just den här tremånadersperioden den här skillnaden finns?

Om man tittar närmare på respektive område ser man att det är stora variationer även när det gäller antalet anmälningar från respektive skola.

Porsnässkolan har för perioden lämnat in 15 anmälningar, Norrmalmskolan 11 och Christinaskolan 2 stycken anmälningar. Övriga skolor/förskolor har lämnat in 1 anmälan.

I södra området har Norrbyskolan lämnat in 5 anmälningar, Bergsviken och Cypressen har lämnat in 1 var.

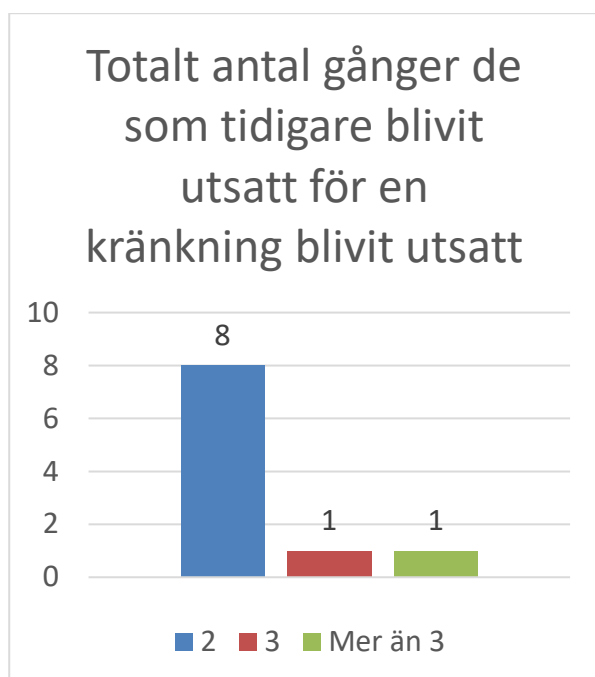
Anledningen till att några av skolorna/förskolorna får förhållandevis höga staplar trots att de bara lämnat in en anmälan är för det är mindre enheter med färre antal barn. Exempelvis får Norrbyskolan med 206 elever och Cypressen med 48 barn nästan samma procentsats trots att Norrbyskolan lämnat in 5 anmälningar och Cypressen 1 anmälan men det beror på antalet barn/elever på enheten.

Från gymnasiet har det under perioden kommit in 3 anmälningar från två olika enheter, Magne har anmält 2 kränkningar och Frigg 1.

Tidigare kränkningar

Vid en djupare analys av de 43 inkomna anmälningarna har det kunnat konstateras att 10 av dessa elever blivit utsatt för kränkande behandling vid minst 2 tillfällen. 8 elever har blivit utsatt 2 gånger, 1 elev 3 gånger och 1 elever har blivit utsatt vid mer än 3 tillfällen.

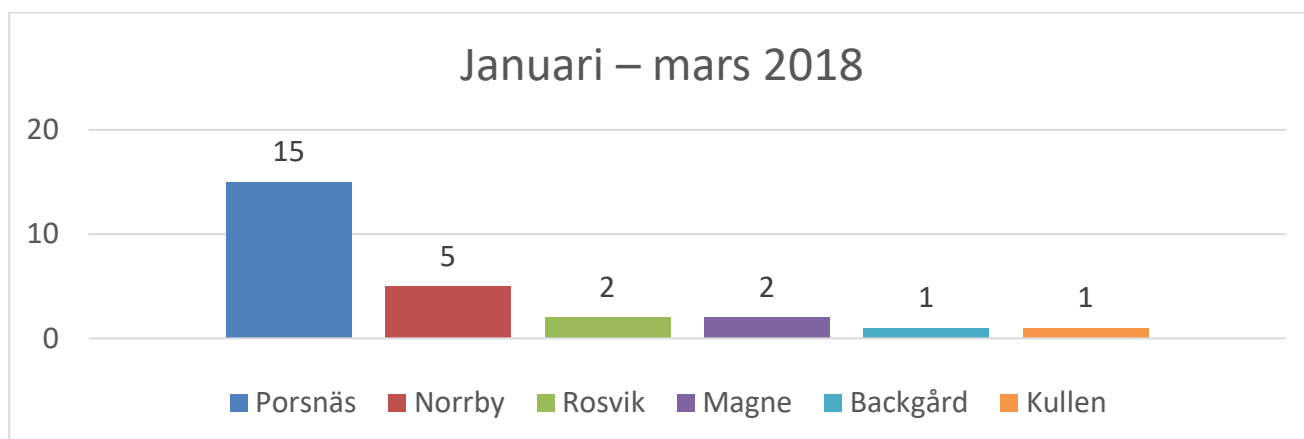
Kännedom om händelse och tid från händelse till inkommen anmälan till huvudmannen

En anmälan och utredning om kränkande behandling ska enligt skollagen ske ”skyndsamt”. Enligt en av JP Infonets expertjurister ska anmälan vara jord samt utredning ska ha satts igång inom ”några dagar”. Av ett antal hovrättsfall kan man dra slutsatsen att det inte får gå många dagar innan utredning påbörjas och sedan bedrivs effektivt. I 33 fall av de inlämnade 43 anmälningar fick förskolechef/skolledare kännedom om händelsen inom 3 dagar. I resterande fall tog det 6 dagar eller mer innan de fick vetskap om att ett barn/en elev upplevt sig kränkt. I dessa fall är det vanligt att förskolechef/skolledare uppgett att kränkningen skett i exempelvis november, under HT-17, i början av vecka 3 och så vidare. I två fall har dessa rutor lämnats tomma, i båda fallen finns förklaringar till detta.

Avslutade ärenden

Under perioden har 26 anmälningar om avslut lämnats in, 19 av dessa gäller avslut för kränkningar som skett under januari – mars 2018. Cirka 80 % av ärendena som avslutades under perioden avslutades inom en vecka från att anmälan om kränkande behandling gjordes.

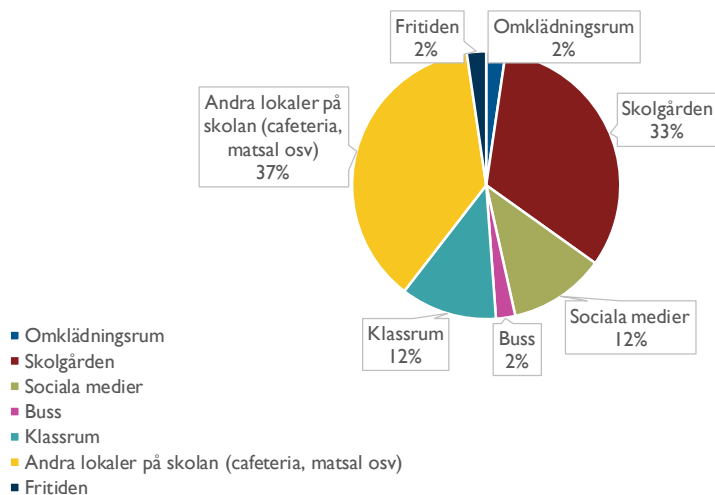
Även när det gäller anmälan om avslut finns det stora variationer mellan de olika områdena och skolorna. Många skolor har förhållandevis många oavslutade ärenden.

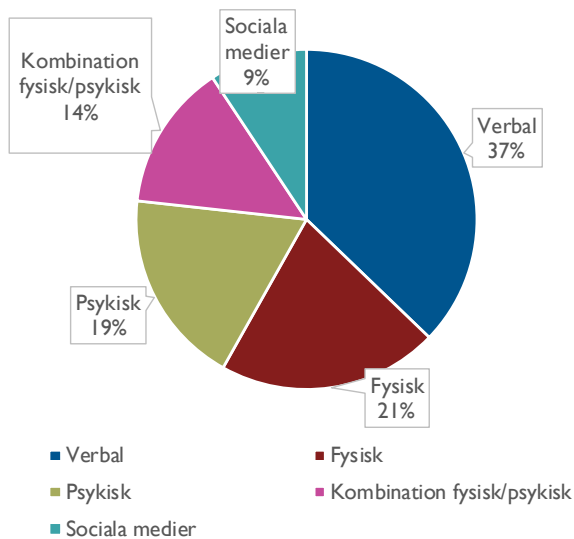

Vart sker kränkningar, trakasserier och diskriminering och olika typer av kränkningar

Av de 43 inkomna anmälningar sker 70 % av kränkningarna i skolans lokaler men inte i klassrummet, exempelvis på skolgården, i matsalen och i cafeterian.

I arbetet med sammanställning av inkomna anmälningar har respektive anmälan kategoriserats igenom ett specifikt uttryck för kränkande behandling. Verbala kränkningar, exempelvis när en elev blir utsatt för hot, nedsättande kommentarer är den vanligaste typen av kränkningar under perioden med 16 anmälningar. 9 elever har under perioden blivit utsatt för fysiska kränkningar, så som slag, knuffar, att få snö kastat på sig. 8 elever har blivit utsatt för psykiska kränkningar genom utfrysning, utpekningar och blickar. Under perioden har 6 elever blivit utsatt för en kombination av psykisk och fysisk kränkning. 4 elever har blivit utsatt för kränkningar via sociala medier.

Analys

Uppfattningen är att det under hösten 2017 har diskuterats mer runt kränkande behandling i våra verksamheter och att ett resultat av detta är att antalet anmälningar till huvudmannen har ökat. Detta ska ses som något positivt då det indikerar att förvaltningens verksamheter följer skollagens bestämmelser samt tar barn och elevers signaler och upplevelser om kränkande behandling, trakasserier och diskriminering på allvar.

Resultatet av enkäten Personligt som genomförs i årskurs 7 och 9 i grundskolan och årskurs 2 på gymnasiet visar att fler flickor än pojkar upplever sig kränkta. Under det första kvartalet 2018 stämmer inte det överens med de inkomna anmälningarna om kränkande behandling, men man ska komma ihåg att den analysen endast baseras på 43 anmälningar.

I ungefär 10 fall har det gjorts en felaktig bedömning av vilken typ av händelse det rör sig om, kränkning, trakasserier, sexuella trakasserier eller diskriminering. Detta har förmodligen flera förklaringar såsom tidsbrist, svårighet att tolka definitioner av de olika typerna.

Det är fortfarande så att många ärenden inte rapporteras som avslutade till huvudmannen trots att det i själva verket är avslutat sedan lång tid tillbaka ute i förskolor/skolor. Anledningarna till detta kan vara många, exempelvis att det saknas vetskap om att det ska lämnas in en anmälan om avslutat ärende, tidsbrist men sen kräver såklart vissa ärenden stora åtgärder som tar tid att genomföra och att ärendet därför inte kan avslutas. En lösning på detta kan vara att handläggare på Utbildningsförvaltningen var tredje månad sammanställer ett dokument över oavslutade ärenden på varje enhet och återkopplar detta till ansvarig förskolechef/skolledare.

För att höja kvalitén på hur arbetet med kränkande behandling bedrivs bör blanketten för anmälan om avslutat ärende kompletteras med uppgifter om vidtagna åtgärder. I dagsläget uppger förskolechefen/skolledaren datum för avslut, datum när vårdnadshavare underrättades samt skriver under själv. Om en händelse anmäls till Skolinspektionen eller Barn- och elevombudet kommer huvudmannen att behöva återge detaljer kring genomförande av de olika stegen i anmälningsblanketten samt elevens nuvarande skolsituation. Det är svårt att återge detaljerad och korrekt information i efterhand om den inte finns dokumenterad. Det hade även varit av intresse att få vetskap om hur den utsatta eleven ställer sig till de åtgärder som satts in samt huruvida de gett effekt.

70 % av kränkningarna som har rapporterats under perioden har skett på skolans område men inte i klassrummet, exempelvis på skolgården, i matsalen och i caféterian. En reflektion är att detta är miljöer där personaltätheten oftast inte är lika hög som i klassrummet. Det är dessutom trångt på många av våra förskolor/skolor vilket gör att det blir många barn/elever på en liten yta vilket medför ökad risk för konflikter.

Något mycket glädjande är att i 33 av 43 fall fick förskolechef/skolledare kännedom om händelsen inom tre dagar.

Uppföljningen visar att kvalitén på informationen som lämnas i anmälningsblanketterna överlag är bra. Blanketterna är i de allra flesta fall väl ifyllda, endast i enstaka fall har informationsrutor varit tomma.
